

MLADI IN
DIGITALNO

SKUPNE PRILOGE

A) PRIMER VABILA K RAZISKAVI

Ljubljana, 22. 2. 2024

Digitalna zrelost mladih

Center za preučevanje kulture in religije FDV

Enota za medijske študije in digitalno kulturo

Kardeljeva ploščad 5

1000 Ljubljana

Vabilo k sodelovanju v raziskavi Digitalna zrelost mladih (skupinski spletni intervju)

Spoštovani!

Vašega otroka bi skupaj z nekaj sošolci želeli povabiti k sodelovanju v krajši raziskavi **Digitalna zrelost mladih: družbene potrebe in neformalno izobraževanje mladih v digitalni dobi**. Raziskavo izvajamo sodelavci Fakultete za družbene vede in Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Z njo želimo spoznati digitalne prakse in potrebe mladih, ki odraščajo v digitaliziranem vsakdanu.

Da bi bolje razumeli izkušnje in mnenja mladih o medijih in tehnologijah, ki jih uporabljajo doma, v prostem času, v šoli, pri pouku ali igri, želimo z njimi izvesti skupinske intervjuje prek aplikacije zoom. V posameznem intervjuju, ki traja približno 90 minut, bodo sodelovali po trije intervjuvanci med 16 in 19 letom starosti iz iste šole. Pogovore zaradi potreb prepisovanja odgovorov posnamemo, med obdelavo posnetih odgovorov pa bomo prikrili vse podatke sodelujočih, ki bi lahko razkrili njihovo identiteto – že ob prijavi na zoom se sodelujoči denimo predstavijo s psevdonimom.

V kolikor se strinjate, da vaš otrok sodeluje v intervjuju in raziskavi, vas vljudno prosimo, da izpolnite in podpišete priloženi obrazec.

Za več informacij o temeljnem raziskovalnem projektu, ki ga financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Ministrstvo za digitalno preobrazbo, vas vabimo na naše spletno mesto **medijimladih.si**. Za dodatna vprašanja glede izvedbe raziskave se lahko obrnete na Niko Šušterič iz Pedagoške fakultete UL: nika.susteric@pef.uni.lj.si, prav tako vas prosimo, da izpolnjena soglasja posredujete na njen naslov.

Za sodelovanje in pomoč se vam že vnaprej zahvaljujemo!

Prof. dr. Tanja Oblak Črnič

Vodja raziskovalnega projekta Digitalna zrelost mladih

Fakulteta za družbene vede UL

B) PRIMER SOGLASJA

Ljubljana, 22. 2. 2024

Digitalna zrelost mladih

Center za preučevanje kulture in religije FDV
Enota za medijske študije in digitalno kulturo
Kardeljeva ploščad 5
1000 Ljubljana

Soglasje za sodelovanje v raziskavi

Spodaj podpisan_a:

(ime in priimek zakonitega zastopnika)

soglašam s sodelovanjem v raziskavi **Digitalna zrelost mladih: družbene potrebe in neformalno izobraževanje mladih v digitalni dobi**, ki jo izvajata Fakulteta za družbene vede in Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani.

Ime in priimek: _____

Ulica in hišna št. prebivališča: _____

Kraj prebivališča: _____

Datum rojstva: _____

E-pošta: _____

Telefonska št.: _____

Kraj in datum: _____

(podpis)

C) PROTOKOL Z VPRAŠALNIKOM ZA INTERVJUJE

Digitalne potrebe mladih

Fokusne skupine z mladimi od 16 do 24 let: dijaki, študentje, zaposleni, nezaposleni

CRP Digitalna zrelost, FDV in PEF Univerze v Ljubljani, financerja ARIS in MDP

-- Pred pogovorom:

- Odpri zoom
- Sprejemaj udeležence
- Pripravi si pisalo za beleženje

-- Začetek:

- Pozdravi udeležence in se predstavi – tudi somoderator
- Kratko predstavi raziskavo
raziskati družbene, kulturne, politične, izobraževalne in tudi karijerne potrebe mladih na področju digitalnih kompetenc, s fokusom na analizo in detekcijo potreb mladostnikov med 16 in 24 leti;
- Preveri, ali imaš soglasja vseh
- Pojasni kako poteka pogovor, da se snema, nato prepiše, anonimizira in analizira
- Ali ima kdo od udeležencev kakšna vprašanja?
- Prosi za dovoljenje, da pričneš snemati. Pritisni **RECORD**.

I Uvod

1. Verjetno v običajnih vsakodnevnih aktivnostih vsi uporabljamo digitalne tehnologije, pametne telefone, spletna omrežja in različne aplikacije (v prostem času, pa za študij ali delo, druženje, nakupovanje ipd.).
 - 1.1. Za katere aktivnosti jih običajno uporabljate vi in katere najraje?
 - 1.2. Na katerih področjih vam digitalne tehnologije torej olajšujejo vsakodnevne aktivnosti?
 - 1.3. Ali bi te aktivnosti lahko izvajali tudi analogno, se pravi brez teh tehnologij?

II Digitalne prakse in družbene potrebe

Informiranje in državljanstvo

2. Kako pa vi sploh pridete do aktualnih novic o tem, kar se dogaja doma in po svetu? Kako izbirate, kar je za vas pomembno?
 - 2.1. Ali tudi preverite, koliko so te novice zanesljive? Na osnovi česa jim zaupate?
 - 2.2. Kako pa ste zadovoljni z njimi, se vam zdijo zadostne, pregledne, hitro dostopne, kako vi to vidite, mogoče kaj pogrešate pri tem?

3. Sodobne platforme so učinkovite tudi za civilno-družbeno mobilizacijo in aktivacijo, za povezovanje in ozaveščanje o določenih javnih temah. Jih uporabljate na ta način, spremljate kakšno iniciativo, gibanje, program?
 - 3.1. Sodelujete tudi bolj aktivno pri tem, kako točno, lahko na kratko opišete?
 - 3.2. Če ne, zakaj ne?
4. Kaj pa za politične namene in informiranje o delovanju političnih akterjev, državnih institucij, ipd.? Uporabljate digitalne tehnologije na ta način?
 - 4.1. Če ne, zakaj ne?
 - 4.2. Junija letos bodo potekale Evropske volitve, kje boste spremljali dogajanja s tem v zvezi, jih mogoče že, kje točno in kaj spremljate?

Karierne poti

SŠ: to se prilagodi oziroma skombinira z vprašanjem o izobraževalni poti, počitniškem delu ipd.

5. Kaj pa za vaše šolske/študijske oz. službene obveznosti, kje dobite informacije in gradiva, potrebne za šolo, študij, delo?
 - 5.1. Kako pa ste s tem načinom informiranja zadovoljni, se vam zdijo zadostni, pregledni, informacije hitro dostopne, kako vi to vidite, mogoče kaj pogrešate pri tem?
6. Kaj pa na področju vašega dela oz. službe in zaposlitve, na kak način, če sploh, uporabljate digitalne tehnologije za delo in poklicni razvoj?
 - 6.1. Kako pa ste zadovoljni z načini dostopa do teh informacij, kaj pogrešate?

Medosebni odnosi in intimnost

7. Kaj pa na področju osebnih in intimnih odnosov – na primer za ohranjanje prijateljskih, osebnih stikov, za iskanje partnerjev, informacij na temo intime, spolnosti ipd.? Vam digitalne tehnologije kako pri tem pomagajo?
 - 7.1. Kako pa ste zadovoljni z digitalnimi rešitvami, se vam zdijo zanesljive, zadostne, ali mogoče pri tem kaj pogrešate?

Zdravje in skrb zase

8. Kaj pa na področju zdravja oz. bolezni in skrbi zase, dostopate do teh informacij tudi digitalno?
 - 8.1. Kako pa ste zadovoljni z njimi, se vam zdijo zadostne, pregledne, hitro dostopne, kako vi to vidite, mogoče kaj pogrešate pri tem?
 - 8.2. Kaj pa duševno zdravje? Uporabljate digitalne naprave za kakšne meditacije, terapije ali za dostop do zdravil, drugih oblik pomoči, ipd.?
 - 8.3. Kaj pa skrb za vaše fizično zdravje, fitnes, preventivo, so vam pri tem kaj v pomoč? Kaj konkretno uporabljate?

Ustvarjanje in igra

9. Digitalne platforme so učinkovite tudi za iskanje informacij, kako se kaj popravi ali izdelava, za učenje na področju hobijev, ustvarjanja, za produkcijo in širjenje lastnih vsebin, ipd. Jih vi uporabljate na ta način? Kaj točno počnete v tem smislu?
10. Mnoge platforme so tudi priljubljene zgolj kot sprostitev, za igro in zabavo, za umik od obveznosti, ipd. Kaj pa na tem področju najraje uporabljate in kako točno?

Trošenje

11. Kaj pa z vidika stroškov, lahko poveste, koliko denarja približno potrošite za vse te aktivnosti?
 - 11.1. Kako sledite porabi sredstev, kako upravljate z naročninami ipd.?
 - 11.2. Katere stvari, aplikacije, digitalni produkti se vam zdijo vredni nakupa, kateri ne? Zakaj?
 - 11.3. Kaj pa nasploh za nakupovanje prek digitalnih tehnologij, koliko potrošite in v kakšne namene pretežno? Kako tu sledite porabi?

III Dosedanja izobraževanja o tehnologijah in potrebe po izobraževanju

12. Kje oziroma od koga pa ste se naučili uporabljati digitalne tehnologije? Ste obiskovali kakšne tečaje, vam je kdo pomagal, kaj tretjega?
 - 12.1. Obiskujete morda danes katere dejavnosti ali tečaje na te teme? Če da, kaj točno tam počnete?
 - 12.2. Če ne, kako se pa potem naučite, kar potrebujete vedeti novega na tem področju, kaj običajno naredite?
13. Pa pogrešate kakšne tečaje, predmete ali izobraževanja v povezavi z digitalnimi tehnologijami – bodisi zdaj v šoli/na fakulteti/v službi?
 - 13.1. Česa si želite več, česa manj?
14. Katera znanja s področja digitalizacije pa bi po vašem mnenju morali okrepiti, kje ocenjujete, da ste manj vešč oz. česa manj znate?
15. Bi morali o tem učence, dijake, študente obvezno učiti v šolah? Oziroma zaposlene znotraj rednih obveznosti v službi?
 - 15.1. Ali raje zunaj tega časa, se pravi neformalno, prostovoljno, v prostem času?
 - 15.2. Poznate mogoče kakšne primere izobraževanj na tem področju?

IV Digitalne potrebe skozi probleme o mladih – spretnosti, zasvojenost, nasilje, varnost

16. O mladih pogosto slišimo, da gre za generacijo, ki je na digitalizacijo najbolj pripravljena. Kako gledate na te oznake, se tudi vam zdi, da ste glede digitalizacije v prednosti pred ostalimi?
 - 16.1. Na katerih področjih pa se vam zdi, da ste najbolj močni?
 - 16.2. Kaj pa obratno, kje se vam zdi, da so vaša znanja o digitalizaciji šibka, da česa ne razumete dovolj?
 - 16.3. Se vam zdi, da ste kje še posebej ranljivi, da niste dovolj informirani?

17. Pogosto so prisotne tudi ocene, da ste mladi s tehnologijo zasvojeni, da z njimi zapravljate dragoceni čas, da nimate pozornosti, da ne znate komunicirati, ipd. Naslednji očitek mladim je, da ste na spletu agresivni in žaljivi in da ste glavni krivci za porast spletnega nasilja.

S tem je povezana še ena podoba o mladih, in sicer, da ne znate zaščititi lastne zasebnosti in varovati osebnih podatkov v digitalnih okoljih.

Kako vidite take ocene, kaj bi rekli o tem, da ste torej zasvojeni s tehnologijo, žaljivi ali nasilni na internetu ter da se na spletu ne znate zaščititi?

 - 17.1. Pa se sploh kdaj odklopite od naprav, kaj naredite v tej smeri in kdaj?
 - 17.2. A vam pri tem kdo kako pomaga?
 - 17.3. Se vam zdi, da se znate zaščititi pred spletnim nasiljem, da ste o tem ozaveščeni?
 - 17.4. Od česa mislite, da je spletno nasilje odvisno, zakaj do njega prihaja?
 - 17.5. Kako pa vi osebno skrbite za varnost vaših naprav, podatkov, identitete, zaščito zasebnosti, ipd.?

V Poznavanje digitalne medijske krajine

18. Dandanes imamo dostop do uporabe številnih družbenih omrežij, kot so Instagram, TikTok, ipd? Kdo po vašem določa, kaj kot uporabniki tam lahko počnemo, od česa oz koga je to po vašem odvisno?
 - 18.1. Se vam zdi, da o tem premalo ali dovolj veste?
 - 18.2. Pa se vam zdi, da je za mlade to sploh važno?

19. Kaj pa ureditev ostalih medijev in dostopa do njihovih vsebin – radia, televizije, časopisov, kako mislite, da poteka to v Sloveniji, kdo določa, kaj lahko spremljamo, kaj nam je kot občinstvu dostopno?
 - 19.1. Se vam zdi, da o tem premalo ali dovolj veste?
 - 19.2. Pa se vam zdi, da je za mlade to sploh pomembno?

20. Kako pa razumete razvoj umetne inteligence, kako gledate na to?
- 20.1. Se vam zdi, da o tem premalo ali dovolj veste?
- 20.2. Pa uporabljate ta orodja umetne inteligence; kako, katere točno in za kak namen?

VI Trenutni problemi in potrebe mladih

21. Čisto za konec, kaj sami prepoznavate kot trenutne družbene izzive, mogoče kaj, kar se neposredno tiče vaše neposredne prihodnosti – služba in zaposlitev, stanovanje in družina - ali pa tudi bolj globalno gledano – kaj so trenutno izzivi družbe? Jih lahko naštejete po pomembnosti?
- 21.1. Kakšno vlogo pa imajo digitalne tehnologijo v teh izzivih oz. problemih, kako jih vidite – bolj kot povzročitelje, morda le posrednike ali so lahko tudi del rešitev?
- 21.2. Kaj pa mladi sami, kako lahko mladi delujete pri reševanju teh problemov?
- 21.3. Pa se vam na sploh zdi, da se mlade in njihove stiske v družbi danes premalo ali celo preveč upošteva?

-- Konec pogovora

- Hvala za vaše sodelovanje in pomoč pri izvedbi raziskave!
- Prekinitev snemanja.
- Udeleženci se poslovijo/zapustijo zoom.
- Zoom zgenerira posnetek/datoteko, ki jo shraniš. **POZOR:** Dvakrat preveri, ali je res na portalu naložen pravi posnetek in ali se ga da predvajati.
- Potem ko posnetek preverjeno shraniš na portal, lokalno kopijo na računalniku pobriši in izprazni koš.
- V bazo/tabelo s sociodemografijo udeležencev vpiši njihove podatke.

D) ANKETNI VPRAŠALNIK (SREDNJE ŠOLE)

DZM

VPRAŠALNIK

KRATKO IME ANKETE:	DZM
ŠTEVILO VPRAŠANJ:	48
ŠTEVILO SPREMENLJIVK:	177

DZM

Mladi in digitalne tehnologije

Pozdravljena, pozdravljen!

Smo skupina raziskovalk in raziskovalcev s Fakultete za družbene vede in Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Pripravili smo kratek vprašalnik, s katerim raziskujemo, kaj mladi menite o digitalnih tehnologijah, kot so npr. umetna inteligenca, pametni telefon ali družbena omrežja, kako pomembna se vam zdijo ta orodja, kako jih uporabljate in kje ste se tega naučili.

Anketa je anonimna in iz odgovorov ne bo mogoče ugotoviti, kdo je odgovarjal. Izpolnjevanje vam bo vzelo približno 15 minut.

Hvala za odgovore!

Q1 - Uvodoma predstavljamo nekaj trditev o digitalnih tehnologijah. V kolikšni meri se strinjate z njimi?

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam niti se ne strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Tisti, ki smo odraščali z digitalno tehnologijo, smo bolje pripravljeni na digitalizacijo kot starejši.	☐	☐	☐	☐	☐
Starejši se pri uporabi digitalnih tehnologij pogosto zanašajo na pomoč mladih.	☐	☐	☐	☐	☐
Kako uporabljamo digitalno tehnologijo, je odvisno od pričakanj drugih (šola, služba, družina, prijatelji itd.).	☐	☐	☐	☐	☐

DZM

Spletno nasilje še
posebej prizadene
mlade.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Q2 - V kolikšni meri za vas velja naslednje:

	Sploh ne velja	Bolj ne velja kot velja	Niti ne velja, niti velja	Bolj velja kot ne velja	Povsem velja
Včasih se mi zdi, da sem zasvo- jen/a z digitalnimi napravami.	☐	☐	☐	☐	☐
Bolj se zanašam na digitalno ko- munikacijo kot na osebne stike.	☐	☐	☐	☐	☐
Kadar sem na spletu anoni- men/na, me manj skrbi za posledice mojih dejanj.	☐	☐	☐	☐	☐
Digitalne naprave me motijo med delom ali učenjem (npr. zvoki, klici, obvestila).	☐	☐	☐	☐	☐

Q3 - Kaj bi rekli zase - kako dobro znate narediti naslednje?

	Tega ne znam	Znam s pomočjo	Znam sam/a	Znam tako dobro, da lahko pomagam drugim
Namestiti aplikacijo na računalnik, tele- fon ali tablico.	☐	☐	☐	☐

DZM

Shraniti fotografijo, ki jo najdem na spletu.	☐	☐	☐	☐
Uporabljati aplikacije za urejanje fotografij, videoposnetkov, besedila, zvoka.	☐	☐	☐	☐
Uporabiti napredne ukaze za iskanje z Googlom: "", -, +, [E], *, OR.	☐	☐	☐	☐
Orodjem umetne inteligence (npr. ChatGPT, Gemini) podati take ukaze, da pridem do želenih rezultatov.	☐	☐	☐	☐
Uporabiti orodja umetne inteligence za samodejno ustvarjanje vsebin.	☐	☐	☐	☐
Ustvariti interaktivno predstavitev, da jo predstavim drugim.	☐	☐	☐	☐
Dovoliti in povabiti k sodelovanju in urejanju skupnega dokumenta.	☐	☐	☐	☐
Urejati skupen (deljen) dokument na spletu.	☐	☐	☐	☐
Izrezati želen objekt iz slike.	☐	☐	☐	☐
Ustvariti spletno stran.	☐	☐	☐	☐

DZM

Objaviti posnetek, ki sem ga ustvaril/a sam/a.	☐	☐	☐	☐
Ustvariti vsebino ali izboljšati funkcionalnosti z napredno uporabo programiranja. (npr. HTML, C, Java, PHP, Excel)	☐	☐	☐	☐
Uporabiti profil na družbenem omrežju (npr. Instagram, Youtube) za svojo promocijo.	☐	☐	☐	☐

Q4 - Kako dobro pa bi rekli, da znate naslednje?

	Tega ne znam	Znam s pomočjo	Znam sam/a	Znam tako dobro, da lahko pomagam drugim
Spremeniti nastavitve zasebnosti (npr. na družbenih omrežjih).	☐	☐	☐	☐
Preveriti, kateri podatki se zbirajo o meni.	☐	☐	☐	☐
Naložiti antivirusne programe.	☐	☐	☐	☐
Zaščititi podatke z dvofaktorsko avtentikacijo (dvostopenjsko overjanje 2FA).	☐	☐	☐	☐

Opis	1	2	3	4
Zaščititi informacije, podatke in vsebino (npr. z močnim geslom ali nadzorovanjem nedavnih prijav).	☐	☐	☐	☐
Omejiti ali zavrniti dostop aplikacij do svoje lokacije.	☐	☐	☐	☐
Prijaviti neprimerno vsebino, ki se nanaša name ali na skupino, ki ji pripadam.	☐	☐	☐	☐
Ločiti verodostojne in neverodostojne informacije med brskanjem na spletu.	☐	☐	☐	☐
Ločiti sponzorirane (plačane) in nesponzorirane vsebine na internetu.	☐	☐	☐	☐
Razložiti, kako delujejo spletni piškotki (cookies).	☐	☐	☐	☐
Prepoznati spletno nadlegovanje.	☐	☐	☐	☐

Q5 - Ne glede na vaše znanje, v kolikšni meri za vas velja naslednje:

Sploh ne velja	Bolj ne velja kot velja	Niti velja, niti ne velja	Bolj velja kot ne velja	Povsem velja
1	2	3	4	5

DZM

Vem, da z uporabo različnih iskalnikov pridem do različnih rezultatov, kljub istemu iskalnemu nizu.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem na tekočem s trendi ustvarjanja vsebin na družbenih omrežjih (Reels, Threads, TikTok trends ipd.).	☐	☐	☐	☐	☐
Vem, kaj pomeni strinjanje s piškotki na spletni strani (cookies).	☐	☐	☐	☐	☐
Poznam digitalna orodja, ki lahko pomagajo starejšim ljudem ali osebam s posebnimi potrebami.	☐	☐	☐	☐	☐
Poznam možne razloge, da se naprava ne uspe povezati na internet.	☐	☐	☐	☐	☐
Seznanjen/a sem s pravili v zvezi z objavljanjem, komentiranjem itd. na spletu.	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 - Zdaj pa vas prosimo, da ocenite, kako pogosto se vam dogaja naslednje, ko uporabljate svoje najljubše naprave (telefon, tablico, računalnik). Ko uporabljam napravo,

DZM

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
imam občutek, da moram biti ves čas dosegljiv.	☐	☐	☐	☐	☐
in naletim na tehnično težavo, prosim nekoga za pomoč.	☐	☐	☐	☐	☐
imam občutek, da naprava nadzoruje moje življenje.	☐	☐	☐	☐	☐
samostojno izbiram vsebine, ki si jih želim ogledati.	☐	☐	☐	☐	☐
počnem stvari, ki so mi všeč.	☐	☐	☐	☐	☐
se naučim kaj novega.	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Kako pogosto pa se vam dogaja naslednje? Ko uporabljam napravo,

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
se naučim kaj koristnega.	☐	☐	☐	☐	☐
pridobivam nove veščine.	☐	☐	☐	☐	☐
mi je moja varnost zelo pomembna.	☐	☐	☐	☐	☐
in me pri tem kaj razjezi, sem še dolgo slabe volje.	☐	☐	☐	☐	☐
sem vedno povezan/a z internetom, da ne bi česa zamudil/a.	☐	☐	☐	☐	☐
sam/a odločam, kaj bom počel/a.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM

Q8 - Kako pogosto pa se vam dogaja naslednje? Ko uporabljam napravo,

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
in naletim na problem z drugo osebo, prosim nekoga za pomoč.	☐	☐	☐	☐	☐
in me pri tem kaj razjezi, potrebujem veliko časa, da se spet počutim bolje.	☐	☐	☐	☐	☐
in me kdo kritizira, se običajno odzovem takoj, ne da bi pomislil/a na posledice.	☐	☐	☐	☐	☐
mi je mar za čustva drugih.	☐	☐	☐	☐	☐
in me kdo užali, mu poskusim to tudi vrniti.	☐	☐	☐	☐	☐

Q9 - Kaj pa naslednje? Ko uporabljam napravo,

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
in če se s kom ne strinjam, pazim da nisem nesramen/na.	☐	☐	☐	☐	☐
poskrbim, da fotografije, ki jih objavim ali pošiljam, ne bi koga užalile ali spravile v težave.	☐	☐	☐	☐	☐
spoštujem mnenja in znanje drugih.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM

in me pri tem kaj ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

razjezi, me je težko
spraviti v boljšo
voljo.

in me pri tem kaj ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

razjezi, običajno
odreagiram pre-
hitro, kar kasneje
tudi obžalujem.

Q10 - V nadaljevanju nas zanima v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami:

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam, niti se ne strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Zlorabe na dig- italnih omrežjih lahko preprečimo s pravilno uporabo le-teh.	☐	☐	☐	☐	☐
Za probleme na družbenih omrežjih so krivi uporabniki, ki se tam ne znajo primerno vesti.	☐	☐	☐	☐	☐
Sporočili (reporti) je mogoče umakniti vse neprimerne vsebine z interneta.	☐	☐	☐	☐	☐
Starši z vzgojo prispevajo k preprečevanju spletnega nasilja.	☐	☐	☐	☐	☐
Starši bi morali bolje nadzirati, kaj počno njihovi otroci na spletu.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM

Trudim se nadzirati, katere podatke delim v digitalnem okolju.	☐	☐	☐	☐	☐
Čeprav se zavedam tveganj, ne berem pogojev uporabe digitalnih platform.	☐	☐	☐	☐	☐
Družbena omrežja se prepočasi odzivajo na prijave neprimernih vsebin.	☐	☐	☐	☐	☐
Družbena omrežja ne razkrivajo v celoti, kaj počnejo z našimi vsebinami in podatki.	☐	☐	☐	☐	☐
Od pogojev uporabe je odvisno, kaj smemo početi na družbenih omrežjih.	☐	☐	☐	☐	☐
Družbena omrežja vedno najdejo način, da se izognejo zakonom.	☐	☐	☐	☐	☐
Bolj kot na družbena omrežja se zanesem na medije (TV, radio, tisk) kjer so vsebine bolje nadzorovane.	☐	☐	☐	☐	☐

Q11 - V nadaljevanju nas zanima v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami:

DZM

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam, niti se ne strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam	Ne vem
Šokantni naslovi (click-bait) v medijih so finančno motivirani.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nadzor nad osebnimi podatki na spletu je v rokah velikih korporacij.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Evropska pravila za poslovanje digitalnih platform so med najstrožjimi na svetu.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javni mediji (npr. MMC, TV in Radio Slovenija) so strožje regulirani kot komercialni (npr. Siol, 24 ur, N1).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pred zlorabami osebnih podatkov na digitalnih platformah nas ščiti zakonodaja.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q12 - Ali ste že uporabili orodja generativne umetne inteligence (npr. Chat GPT, Gemini, Midjourney)?
☐ Da
☐ Ne

IF (1) Q12 = [1]

Q13 - Označite v kolikšni meri za vas velja naslednje glede uporabe generativne umetne inteligence.

DZM

	Sploh ne velja	Bolj ne velja kot velja	Niti velja, niti ne velja	Bolj velja kot ne velja	Povsem velja
ChatGPT (ali druga podobna orodja) uporabljam, ko se mi nečesa ne ljubi početi po običajni poti.	☐	☐	☐	☐	☐
Orodja umetne inteligence so priročna za hitro iskanje informacij.	☐	☐	☐	☐	☐
Zaradi umetne inteligence sem manj ustvarjal/en/a.	☐	☐	☐	☐	☐

IF (1) Q12 = [1]

Q14 - Kako pogosto pa si pri šolskem delu pomagata z orodji generativne umetne inteligence kot je ChatGPT?

- ☐ Dnevno
- ☐ Tedensko
- ☐ Mesečno
- ☐ Nekajkrat na leto
- ☐ Nikoli

DZM

Q15 - Pridobivanje znanj in izobraževanje

Q16 - Kje običajno pridobivate znanja oziroma ideje za stvari, ki vas trenutno zanimajo v vsakdanjem življenju?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Na internetu (družbena omrežja, forumi...)
- ☐ Na spletnih tečajih
- ☐ Na prostočasnih dejavnostih (tečaji, treningi, delavnice...)
- ☐ V šoli
- ☐ V knjigah in revijah
- ☐ Na televiziji oziroma radiju
- ☐ Drugo:

IF (2) Q16 = [Q16a]

Q17 - Dejali ste, da pridobivate znanje tudi na spletu. Kje na spletu pridobivate znanje oziroma ideje za stvari, ki vas zanimajo v vsakdanjem življenju?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Google oz. spletni iskalniki
- ☐ Forumi
- ☐ Youtube
- ☐ TikTok
- ☐ Instagram
- ☐ Facebook
- ☐ Podcasti
- ☐ Orodja generativne umetne inteligence (npr. Chat GPT, Gemini)
- ☐ Drugo:

DZM

Q19 - Naslednja vprašanja se dotikajo digitalnih spretnosti in različnih načinov pridobivanja tovrstnih znanj. Digitalne spretnosti so znanja ali veščine, ki so potrebne za ustrezno, odgovorno in varno uporabo digitalnih tehnologij (npr. pametni telefon, računalnik, internet, družbena omrežja, kot sta TikTok ali Instagram, orodja umetne inteligence kot je ChatGPT ipd.). Digitalne veščine nam omogočajo, da lahko digitalne tehnologije uporabljamo za učenje, delo, informiranje, komuniciranje in sodelovanje z drugimi osebami, ustvarjanje, zabavo itd.

Q21 - Kako pomembno se vam zdi razvijanje digitalnih veščin oz. učenje o uporabi digitalnih tehnologij?

- ☐ Sploh se mi ne zdi pomembno
- ☐ Ne zdi se mi pomembno
- ☐ Niti se mi ne zdi pomembno, niti se mi zdi pomembno
- ☐ Zdi se mi pomembno
- ☐ Zdi se mi zelo pomembno

IF (3) Q21 = [3, 4, 5]

Q22 - Označite, ali za vas spodnje velja ali ne. Pri pridobivanju digitalnih veščin mi je pomembno, da:

	Da	Ne
So učne vsebine vedno dostopne.	☐	☐
So učne vsebine brezplačne.	☐	☐
Imam osebni stik z mentorjem/učiteljem.	☐	☐
Pridobim certifikat oz. potrdilo o opravljenem izobraževanju.	☐	☐
So učne vsebine v slovenščini.	☐	☐

IF (3) Q21 = [3, 4, 5]

Q23 - Označite, kateri načini so po vašem mnenju najbolj primerni za pridobivanje digitalnih veščin?

Možnih je več odgovorov

DZM

- ☐ Vođeni spletni tečajji, delavnice
- ☐ Posneta izobraževanja
- ☐ Tečajji v živo
- ☐ Vključenost teh tem v šolski sistem
- ☐ Samostojno učenje (Youtube, ChatGPT ipd.)
- ☐ Drugo:

IF (3) Q21 = [3, 4, 5]

Q24 - Koliko ur na teden pa bi bili vi pripravljeni nameniti organiziranemu izboljševanju digitalnih veščin?

- ☐ Nič
- ☐ Manj kot 1 uro
- ☐ Od 1 do 2 uri
- ☐ Več kot 2 do 4 ure
- ☐ Več kot 4 ure

Q25_2 - Ali bi si želeli, da bi se v šoli učili več o računalnikih, programiranju in tehnoloških novostih kot so orodja umetne inteligence, blockchain ipd.

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q25 - Ali bi si želeli, da bi se v šoli učili več o tem, kako oceniti verodostojnost informacij, prepoznati dezinformacije ipd.

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q26 - Koliko časa dnevno (v urah) v povprečju preživite na telefonu? Svoj "screen time" lahko preverite v nastavitvah svojega mobilnega telefona (IOS: Settings - Screen Time, ANDROID: Nastavitve - Digitalno dobro počutje in starševski nadzor - Čas uporabe). **Q27 - Ali kdaj načrtno omejujete uporabo telefona?**

- ☐ Da, pogosto
- ☐ Da, a le občasno
- ☐ Sem v preteklosti, sedaj pa ne več

DZM

- ☐ Ne, ampak razmišljam, da bi
- ☐ Nikoli

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q28 - Katere od naslednjih praks odklopa uporabljate oziroma ste uporabljali? (Izberite vse, ki veljajo)

Možnih je več odgovorov

- ☐ Izklapljam obvestila
- ☐ Izklapljam zvok
- ☐ Omejujem uporabo posameznih aplikacij
- ☐ Uporabljam nočni način ali način brez motenj ("do not disturb")
- ☐ Umikam telefon iz prostora, kjer ne želim motenj
- ☐ Drugo:

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q29 - Kako uspešni ste pri nadzorovanju uporabe telefona?

- ☐ Povsem nadzorujem uporabo telefona
- ☐ Večinoma uspeh nadzorovati uporabo telefona
- ☐ Redko uspeh omejiti uporabo telefona
- ☐ Pri omejevanju uporabe telefona nisem preveč uspešen/na

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q30 - Kdaj najpogosteje prakticirate odklop od telefona? (Izberite vse, ki veljajo)

Možnih je več odgovorov

- ☐ Med učenjem
- ☐ Med delom
- ☐ Med druženjem s prijatelji ali družino
- ☐ Med sprehodi ali športnimi aktivnostmi
- ☐ Med spanjem
- ☐ Drugo:

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q31 - Kako se počutite, ko ste odklopljeni od telefona? Izberite vse, ki veljajo.

Možnih je več odgovorov

- ☐ Sem bolj sproščen/a
- ☐ Sem manj obremenjen/a

DZM

- ☐ Manj sem pod stresom
- ☐ Počutim se izključeno
- ☐ Skrbi me, da bom kaj zamudil/a
- ☐ Skrbi me, da bi kdo potreboval mojo pomoč
- ☐ Ne opazim razlike
- ☐ Drugo:

Q32 - Demografija

Q33 - Katerega spola ste?

- ☐ Moški
- ☐ Ženska
- ☐ Drugo

Q34 - Koliko let imate?

- ☐ 14
- ☐ 15
- ☐ 16
- ☐ 17
- ☐ 18
- ☐ 19
- ☐ 20
- ☐ 21 ali več

Q35 - Kateri srednješolski program obiskujete?

- ☐ Nižji poklicni (2-letni)
- ☐ Srednji poklicni (3-letni)
- ☐ Poklicno-tehniški (3+2)
- ☐ Srednji strokovni (4-letni)
- ☐ Gimnazijski (4-letni)

Q36 - Kateri letnik obiskujete?

- ☐ 1. letnik
- ☐ 2. letnik

DZM

- ☐ 3. letnik
- ☐ 4. letnik
- ☐ 5. letnik

Q37 - Kje običajno živite v času šolanja?

- ☐ V kraju, kjer se tudi šolam
- ☐ V drugem kraju, kot se šolam
- ☐ V dijaškem domu v kraju, kjer se tudi šolam
- ☐ Drugo:

Q38 - S kom pa živite doma? Če živite v različnih družinah, izberite tisto, v kateri ste največ dni v tednu.

- ☐ Živim z obema staršema
- ☐ Živim z enim od staršev
- ☐ Živim v sestavljeni družini (z enim od staršev in njegovo/njeno partnerko/partnerjem)
- ☐ Drugo:

Q39 - V katerem jeziku se največ pogovarjate doma?

- ☐ slovenski
- ☐ albanski
- ☐ angleški
- ☐ bosanski
- ☐ črnogorski
- ☐ francoski
- ☐ hrvaški
- ☐ italijanski
- ☐ madžarski
- ☐ nemški
- ☐ srbski
- ☐ španski
- ☐ Drugo:

Q40 - Katero stopnjo izobrazbe je dosegla vaša mama/skrbnica?

- ☐ Osnovno šolo
- ☐ Srednjo šolo ali gimnazijo
- ☐ Višjo šolo ali fakulteto
- ☐ Magisterij ali doktorat

DZM

☐ Ne vem

Q41 - Katere stopnje izobrazbe je dosegel vaš oče/skrbnik?

- ☐ Osnovno šolo
☐ Srednjo šolo ali gimnazijo
☐ Višjo šolo ali fakulteto
☐ Magisterij ali doktorat
☐ Ne vem

Q42 - Je vaša mama/skrbnica zaposlena ali kaj drugega?

- ☐ Zaposlena
☐ Brezposelna
☐ Upokojena
☐ Gospodinja
☐ Drugo:

Q43 - Je vaš oče/skrbnik zaposlen ali kaj drugega?

- ☐ Zaposlen
☐ Brezposeln
☐ Upokojen
☐ Gospodinjec
☐ Drugo:

Q44 - V kolikšni meri se strinjate s spodnjimi trditvami?

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se ne strinjam, niti se strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Med mojim odraščanjem je imela moja družina ponavadi dovolj denarja za stvari.	☐	☐	☐	☐	☐
Odraščal/a sem v razmeroma bogati soseski.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM

Med odraščanjem sem se počutil/a relativno bogato v primerjavi z drugimi učenci in učenkami na moji šoli.	☐	☐	☐	☐	☐
Imam dovolj denarja, da si kupim stvari, ki jih želim.	☐	☐	☐	☐	☐
Plačevanje položnic me ne skrbi preveč.	☐	☐	☐	☐	☐
Mislim, da mi v prihodnosti ne bo treba pretirano skrbeti za denar.	☐	☐	☐	☐	☐

Q45 - V kolikšni meri za vas veljajo spodnje trditve?

	Sploh ne velja	Bolj ne velja kot velja	Niti velja, niti ne velja	Bolj velja kot ne velja	Popolnoma velja
Rad/a berem.	☐	☐	☐	☐	☐
Moji starši/skrbniki radi berejo.	☐	☐	☐	☐	☐
Starši/skrbniki mi svetujejo, kako smiselno porabiti svoj čas.	☐	☐	☐	☐	☐
S starši/skrbniki se pogovarjam o svoji prihodnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

Q46 - Približno koliko knjig (brez revij in učbenikov) imate pri vas doma?

- ☐ Nič ali zelo malo (0-10 knjig)
☐ Za eno knjižno polico (11-25 knjig)

DZM

- ☐ Za eno knjižno omaro (26-100 knjig)
- ☐ Za dve knjižni omari (101-200 knjig)
- ☐ Za tri ali več knjižnih omar (več kot 200 knjig)

D) ANKETNI VPRAŠALNIK (PANEL)

DZM panel

VPRAŠALNIK

KRATKO IME ANKETE:

DZM panel

ŠTEVILO VPRAŠANJ:

50

ŠTEVILO SPREMENLJIVK:

179

DZM panel

Mladi in digitalne tehnologije

Pozdravljena, pozdravljen!

Smo skupina raziskovalk in raziskovalcev s Fakultete za družbene vede in Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Pripravili smo kratek vprašalnik, s katerim raziskujemo, kaj mladi menite o digitalnih tehnologijah, kot so npr. umetna inteligenca, pametni telefon ali družbena omrežja, kako pomembna se vam zdijo ta orodja, kako jih uporabljate in kje ste se tega naučili.

Anketa je anonimna in iz odgovorov ne bo mogoče ugotoviti, kdo je odgovarjal. Izpolnjevanje vam bo vzelo približno 15 minut.

Hvala za odgovore!

Q1 - Uvodoma predstavljamo nekaj trditev o digitalnih tehnologijah. V kolikšni meri se strinjate z njimi?

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam niti se ne strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Tisti, ki smo odraščali z digitalno tehnologijo, smo bolje pripravljeni na digitalizacijo kot starejši.	☐	☐	☐	☐	☐
Starejši se pri uporabi digitalnih tehnologij pogosto zanašajo na pomoč mladih.	☐	☐	☐	☐	☐
Kako uporabljamo digitalno tehnologijo, je odvisno od pričakanj drugih (šola, služba, družina, prijatelji itd.).	☐	☐	☐	☐	☐

DZM panel

Spletno nasilje še
posebej prizadene
mlade.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Q2 - V kolikšni meri za vas velja naslednje:

	Sploh ne velja	Bolj ne velja kot velja	Niti ne velja niti velja	Bolj velja kot ne velja	Povsem velja
Včasih se mi zdi, da sem zasvo- jen/a z digitalnimi napravami.	☐	☐	☐	☐	☐
Bolj se zanašam na digitalno ko- munikacijo kot na osebne stike.	☐	☐	☐	☐	☐
Kadar sem na spletu anoni- men/na, me manj skrbi za posledice mojih dejanj.	☐	☐	☐	☐	☐
Digitalne naprave me motijo med delom ali učenjem (npr. zvoki, klici, obvestila).	☐	☐	☐	☐	☐

Q3 - Kaj bi rekli zase - kako dobro znate narediti naslednje?

	Tega ne znam	Znam s pomočjo	Znam sam/a	Znam tako dobro, da lahko pomagam drugim
Namestiti aplikacijo na računalnik, tele- fon ali tablico.	☐	☐	☐	☐

DZM panel

Shraniti fotografijo, ki jo najdem na spletu.	☐	☐	☐	☐
Uporabljati aplikacije za urejanje fotografij, videoposnetkov, besedila, zvoka.	☐	☐	☐	☐
Uporabiti napredne ukaze za iskanje z Googlom: "", -, +, [E], *, OR.	☐	☐	☐	☐
Orodjem umetne inteligence (npr. ChatGPT, Gemini) podati take ukaze, da pridem do želenih rezultatov.	☐	☐	☐	☐
Uporabiti orodja umetne inteligence za samodejno ustvarjanje vsebin.	☐	☐	☐	☐
Ustvariti interaktivno predstavitev, da jo predstavim drugim.	☐	☐	☐	☐
Dovoliti in povabiti k sodelovanju in urejanju skupnega dokumenta.	☐	☐	☐	☐
Urejati skupen (deljen) dokument na spletu.	☐	☐	☐	☐
Izrezati želen objekt iz slike.	☐	☐	☐	☐
Ustvariti spletno stran.	☐	☐	☐	☐

DZM panel

Objaviti posnetek, ki sem ga ustvaril/a sam/a.	☐	☐	☐	☐
Ustvariti vsebino ali izboljšati funkcionalnosti z napredno uporabo programiranja. (npr. HTML, C, Java, PHP, Excel)	☐	☐	☐	☐
Uporabiti profil na družbenem omrežju (npr. Instagram, Youtube) za svojo promocijo.	☐	☐	☐	☐

Q4 - Kako dobro pa bi rekli, da znate naslednje?

	Tega ne znam	Znam s pomočjo	Znam sam/a	Znam tako dobro, da lahko pomagam drugim
Spremeniti nastavitve zasebnosti (npr. na družbenih omrežjih).	☐	☐	☐	☐
Preveriti, kateri podatki se zbirajo o meni.	☐	☐	☐	☐
Naložiti antivirusne programe.	☐	☐	☐	☐
Zaščititi podatke z dvofaktorsko avtentikacijo (dvostopenjsko overjanje 2FA).	☐	☐	☐	☐

DZM panel

	1	2	3	4
Zaščititi informacije, podatke in vsebino (npr. z močnim geslom ali nadzorovanjem nedavnih prijav).	☐	☐	☐	☐
Omejiti ali zavrniti dostop aplikacij do svoje lokacije.	☐	☐	☐	☐
Prijaviti neprimerno vsebino, ki se nanaša name ali na skupino, ki ji pripadam.	☐	☐	☐	☐
Ločiti verodostojne in neverodostojne informacije med brskanjem na spletu.	☐	☐	☐	☐
Ločiti sponzorirane (plačane) in nesponzorirane vsebine na internetu.	☐	☐	☐	☐
Razložiti, kako delujejo spletni piškotki (cookies).	☐	☐	☐	☐
Prepoznati spletno nadlegovanje.	☐	☐	☐	☐

Q5 - Ne glede na vaše znanje, v kolikšni meri za vas velja naslednje:

Sploh ne velja	Bolj ne velja kot velja	Niti velja, niti ne velja	Bolj velja kot ne velja	Povsem velja
----------------	-------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------

DZM panel

Vem, da z uporabo različnih iskalnikov pridem do različnih rezultatov, kljub istemu iskalnemu nizu.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem na tekočem s trendi ustvarjanja vsebin na družbenih omrežjih (Reels, Threads, TikTok trends ipd.).	☐	☐	☐	☐	☐
Vem, kaj pomeni strinjanje s piškotki na spletni strani (cookies).	☐	☐	☐	☐	☐
Poznam digitalna orodja, ki lahko pomagajo starejšim ljudem ali osebam s posebnimi potrebami.	☐	☐	☐	☐	☐
Poznam možne razloge, da se naprava ne uspe povezati na internet.	☐	☐	☐	☐	☐
Seznanjen/a sem s pravili v zvezi z objavljanjem, komentiranjem itd. na spletu.	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 - Zdaj pa vas prosimo, da ocenite, kako pogosto se vam dogaja naslednje, ko uporabljate svoje najljubše naprave (telefon, tablico, računalnik). Ko uporabljam napravo,

DZM panel

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
imam občutek, da moram biti ves čas dosegljiv.	☐	☐	☐	☐	☐
in naletim na tehnično težavo, prosim nekoga za pomoč.	☐	☐	☐	☐	☐
imam občutek, da naprava nadzoruje moje življenje.	☐	☐	☐	☐	☐
samostojno izbiram vsebine, ki si jih želim ogledati.	☐	☐	☐	☐	☐
počnem stvari, ki so mi všeč.	☐	☐	☐	☐	☐
se naučim kaj novega.	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Kako pogosto pa se vam dogaja naslednje? Ko uporabljam napravo,

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
se naučim kaj koristnega.	☐	☐	☐	☐	☐
pridobivam nove veščine.	☐	☐	☐	☐	☐
mi je moja varnost zelo pomembna.	☐	☐	☐	☐	☐
in me pri tem kaj razjezi, sem še dolgo slabe volje.	☐	☐	☐	☐	☐
sem vedno povezan/a z internetom, da ne bi česa zamudil/a.	☐	☐	☐	☐	☐
sam/a odločam, kaj bom počel/a.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM panel

Q8 - Kako pogosto pa se vam dogaja naslednje? Ko uporabljam napravo,

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
in naletim na problem z drugo osebo, prosim nekoga za pomoč.	☐	☐	☐	☐	☐
in me pri tem kaj razjezi, potrebujem veliko časa, da se spet počutim bolje.	☐	☐	☐	☐	☐
in me kdo kritizira, se običajno odzovem takoj, ne da bi pomislil/a na posledice.	☐	☐	☐	☐	☐
mi je mar za čustva drugih.	☐	☐	☐	☐	☐
in me kdo užali, mu poskusim to tudi vrniti.	☐	☐	☐	☐	☐

Q9 - Kaj pa naslednje? Ko uporabljam napravo,

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno
in če se s kom ne strinjam, pazim da nisem nesramen/na.	☐	☐	☐	☐	☐
poskrbim, da fotografije, ki jih objavim ali pošiljam, ne bi koga užalile ali spravile v težave.	☐	☐	☐	☐	☐
spoštujem mnenja in znanje drugih.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM panel

in me pri tem kaj
razjezi, me je težko
spraviti v boljšo
voljo.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

in me pri tem kaj
razjezi, običajno
odreagiram pre-
hitro, kar kasneje
tudi obžalujem.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Q10 - V nadaljevanju nas zanima v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami:

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam, niti se ne strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Zlorabe na dig- italnih omrežjih lahko preprečimo s pravilno uporabo le-teh.	☐	☐	☐	☐	☐
Za probleme na družbenih omrežjih so krivi uporabniki, ki se tam ne znajo primerno vesti.	☐	☐	☐	☐	☐
Sporočili (reporti) je mogoče umakniti vse neprimerne vsebine z interneta.	☐	☐	☐	☐	☐
Starši z vzgojo prispevajo k preprečevanju spletnega nasilja.	☐	☐	☐	☐	☐
Starši bi morali bolje nadzirati, kaj počno njihovi otroci na spletu.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM panel

Trudim se nadzirati, katere podatke delim v digitalnem okolju.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Čeprav se zavedam tveganj, ne berem pogojev uporabe digitalnih platform.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Družbena omrežja se prepočasi odzivajo na prijave neprimernih vsebin.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Družbena omrežja ne razkrivajo v celoti, kaj počnejo z našimi vsebinami in podatki.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Od pogojev uporabe je odvisno, kaj smemo početi na družbenih omrežjih.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Družbena omrežja vedno najdejo način, da se izognejo zakonom.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Bolj kot na družbena omrežja se zanesem na medije (TV, radio, tisk), kjer so vsebine boljše nadzorovane.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Q11 - V nadaljevanju nas zanima v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami:

DZM panel

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam niti se ne strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam	Ne vem
Šokantni naslovi (click-bait) v medijih so finančno motivirani.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nadzor nad osebnimi podatki na spletu je v rokah velikih korporacij.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Evropska pravila za poslovanje digitalnih platform so med najstrožjimi na svetu.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javni mediji (npr. MMC, TV in Radio Slovenija) so strožje regulirani kot komercialni (npr. Siol, 24 ur, N1).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pred zlorabami osebnih podatkov na digitalnih platformah nas ščiti zakonodaja.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q12 - Ali ste že uporabili orodja generativne umetne inteligence (npr. Chat GPT, Gemini, Midjourney, Copilot...)?

- ☐ Da
☐ Ne

IF (1) Q12 = [1]

Q13 - Označite v kolikšni meri za vas velja naslednje glede uporabe generativne umetne inteligence.

DZM panel

	Sploh ne velja	Bolj ne velja kot velja	Niti velja niti ne velja	Bolj velja kot ne velja	Povsem velja
ChatGPT (ali druga podobna orodja) uporabljam, ko se mi nečesa ne ljubi početi po običajni poti.	☐	☐	☐	☐	☐
Orodja umetne inteligence so priročna za hitro iskanje informacij.	☐	☐	☐	☐	☐
Zaradi umetne inteligence sem manj ustvarjal/en/a.	☐	☐	☐	☐	☐

IF (1) Q12 = [1]

Q14 - Kako pogosto pa si pri šolskem delu pomagata z orodji generativne umetne inteligence, kot je ChatGPT?

- ☐ Dnevno
- ☐ Tedensko
- ☐ Mesečno
- ☐ Nekajkrat na leto
- ☐ Nikoli

DZM panel

Q15 - Pridobivanje znanj in izobraževanje

Q16 - Kje običajno pridobivate znanja oziroma ideje za stvari, ki vas trenutno zanimajo v vsakdanjem življenju?

	Da	Ne
Na internetu (družbena omrežja, forumi...)	☐	☐
Na spletnih tečajih	☐	☐
Na prostočasnih dejavnostih (tečaji, treningi, delavnice...)	☐	☐
V šoli	☐	☐
V knjigah in revijah	☐	☐
Na televiziji oziroma radiju	☐	☐
Drugo:	☐	☐

IF (2) Q16 = [Q16a]

Q17 - Dejali ste, da pridobivate znanje tudi na spletu. Kje na spletu pridobivate znanje oziroma ideje za stvari, ki vas zanimajo v vsakdanjem življenju?

	Da	Ne
Google oz. spletni iskalniki	☐	☐
Forumi	☐	☐
Youtube	☐	☐
TikTok	☐	☐
Instagram	☐	☐
Facebook	☐	☐
Podcasti	☐	☐
Orodja generativne umetne inteligence (npr. Chat GPT, Gemini)	☐	☐
Drugo:	☐	☐

DZM panel

Q18 - Katere od navedenih izobraževalnih aktivnosti v okviru izobraževanja, službe ali za zasebne namene ste izvedli prek interneta v zadnjih 3 mesecih?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Udeležil sem se spletnega tečaja, npr. webinarja, spletne delavnice
- ☐ Učenje na daljavo v okviru srednješolskega, višješolskega, visokošolskega oz. univerzitetnega izobraževanja, npr. z uporabo aplikacij MS Teams, Zoom
- ☐ Uporabil sem spletno učno gradivo, npr. videoposnetke (vključno z uporabo YouTube), elektronske učbenike, programe ali mobilne aplikacije za izobraževanje
- ☐ Komuniciral sem s predavatelji ali učenci, dijaki, študenti ali drugimi sodelujočimi z uporabo spletnih audio- ali videoorodij, npr. MS Teams, Zoom
- ☐ Nič od naštetega

DZM panel

Q19 - Naslednja vprašanja se dotikajo digitalnih spretnosti in različnih načinov pridobivanja tovrstnih znanj. Digitalne spretnosti so znanja ali veščine, ki so potrebne za ustrezno, odgovorno in varno uporabo digitalnih tehnologij (npr. pametni telefon, računalnik, internet, družbena omrežja, kot sta TikTok ali Instagram, orodja umetne inteligence kot je ChatGPT ipd.). Digitalne veščine nam omogočajo, da lahko digitalne tehnologije uporabljamo za učenje, delo, informiranje, komuniciranje in sodelovanje z drugimi osebami, ustvarjanje, zabavo itd.

Q21 - Kako pomembno se vam zdi razvijanje digitalnih veščin oz. učenje o uporabi digitalnih tehnologij?

- ☐ Sploh se mi ne zdi pomembno
☐ Ne zdi se mi pomembno
☐ Niti se mi ne zdi pomembno, niti se mi zdi pomembno
☐ Zdi se mi pomembno
☐ Zdi se mi zelo pomembno

IF (3) Q21 = [3, 4, 5]

Q22 - Označite, v kolikšni meri za vas velja. Pri pridobivanju digitalnih veščin mi je pomembno, da:

	Sploh ni pomembno	Ni pomembno	Niti ni pomembno niti je pomembno	Pomembno	Zelo pomembno
So učne vsebine vedno dostopne.	☐	☐	☐	☐	☐
So učne vsebine brezplačne.	☐	☐	☐	☐	☐
Imam osebni stik z mentorjem/učiteljem.	☐	☐	☐	☐	☐
Pridobim certifikat oz. potrdilo o opravljenem izobraževanju.	☐	☐	☐	☐	☐
So učne vsebine v slovenščini.	☐	☐	☐	☐	☐

IF (3) Q21 = [3, 4, 5]

Q23 - Označite, kateri načini so po vašem mnenju najbolj primerni za pridobivanje digitalnih veščin?

DZM panel

Možnih je več odgovorov

- ☐ Vodení spletní tečaji, delavnice
- ☐ Posneta izobraževanja
- ☐ Tečaji v živo
- ☐ Vključenost teh tem v šolski sistem
- ☐ Samostojno učenje (Youtube, ChatGPT ipd.)
- ☐ Drugo:

IF (3) Q21 = [3, 4, 5]

Q24 - Koliko ur na teden pa bi bili vi pripravljeni nameniti organiziranemu izboljševanju digitalnih veščin?

- ☐ Nič
- ☐ Manj kot 1 uro
- ☐ Od 1 do 2 uri
- ☐ Več kot 2 do 4 ure
- ☐ Več kot 4 ure

Q25_2 - Ali bi si želeli, da bi se v šoli učili več o računalnikih, programiranju in tehnoloških novostih, kot so orodja umetne inteligence, blockchain ipd.

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q25 - Ali bi si želeli, da bi se v šoli učili več o tem, kako oceniti verodostojnost informacij, prepoznati dezinformacije ipd.

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q26 - Koliko časa dnevno (v urah) v povprečju preživite na telefonu? Svoj "screen time" lahko preverite v nastavitvah svojega mobilnega telefona (IOS: Settings - Screen Time, ANDROID: Nastavitve - Digitalno dobro počutje in starševski nadzor - Čas uporabe).

Q27 - Ali kdaj načrtno omejujete uporabo telefona?

- ☐ Da, pogosto

DZM panel

- ☐ Da, a le občasno
☐ Sem v preteklosti, sedaj pa ne več
☐ Ne, ampak razmišljam, da bi
☐ Nikoli

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q28 - Katere od naslednjih praks odklopa uporabljate oziroma ste uporabljali? (Izberite vse, ki veljajo)

Možnih je več odgovorov

- ☐ Izklapljam obvestila
☐ Izklapljam zvok
☐ Omejujem uporabo posameznih aplikacij
☐ Uporabljam nočni način ali način brez motenj ("do not disturb")
☐ Umikam telefon iz prostora, kjer ne želim motenj
☐ Drugo:

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q29 - Kako uspešni ste oz. ste bili pri nadzorovanju uporabe telefona?

- ☐ Povsem nadzorujem uporabo telefona
☐ Večinoma uspešno nadzorovati uporabo telefona
☐ Redko uspešno omejiti uporabo telefona
☐ Pri omejevanju uporabe telefona nisem preveč uspešen/na

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q30 - Kdaj najpogosteje prakticirate odklop od telefona? (Izberite vse, ki veljajo)

	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno
Med učenjem	☐	☐	☐	☐
Med delom	☐	☐	☐	☐
Med druženjem s prijatelji ali družino	☐	☐	☐	☐
Med sprehodi ali športnimi aktivnostmi	☐	☐	☐	☐
Med spanjem	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐

DZM panel

IF (4) Q27 = [1, 2, 3]

Q31 - Kako se počutite, ko ste odklopljeni od telefona? Izberite vse, ki veljajo.

Možnih je več odgovorov

- ☐ Sem bolj sproščen/a
- ☐ Sem manj obremenjen/a
- ☐ Manj sem pod stresom
- ☐ Počutim se izključeno
- ☐ Skrbi me, da bom kaj zamudil/a
- ☐ Skrbi me, da bi kdo potreboval mojo pomoč
- ☐ Ne opazim razlike
- ☐ Drugo:

DZM panel

Q32 - Sledi še nekaj demografskih vprašanj

Q33 - Katerega spola ste?

- ☐ Moški
- ☐ Ženska
- ☐ Drugo

Q34 - Leto rojstva**Q35 - Katera je vaša najvišja dosežena izobrazba?**

- ☐ Osnovna šola ali manj
- ☐ Nižja ali srednja poklicna šola
- ☐ Srednja poklicna (3-letna) ali poklicno tehniška (3+2)
- ☐ Štiriletna srednja šola (gimnazija ali strokovna)
- ☐ Diploma
- ☐ Magisterij
- ☐ Doktorat

Q36 - Kakšen je vaš status?

- ☐ Dijak
- ☐ Študent
- ☐ Zaposlen
- ☐ Samozaposlen
- ☐ Brezposeln
- ☐ Drugo:

IF (5) Q36 = [2]

Q37 - Na kateri stopnji študija ste?

- ☐ Dodiplomski
- ☐ Podiplomski
- ☐ Doktorski

Q38 - Kako bi opisali kraj, v katerem živite?

- ☐ Veliko mesto (Ljubljana, Maribor)

DZM panel

- ☐ Manjše mesto
☐ Podeželski kraj, vas

Q39 - S kom pa živite večino časa?

- ☐ Živim sam/a
☐ Živim s partnerjem/partnerko
☐ Živim s sostanovalci (cimri)
☐ Živim z obema staršema
☐ Živim z enim od staršev
☐ Živim v sestavljeni družini (z enim od staršev in njegovo/njeno partnerko/partnerjem)
☐ Drugo:

Q40 - V katerem jeziku se največ pogovarjate doma?

- ☐ slovenski
☐ albanski
☐ angleški
☐ bosanski
☐ črnogorski
☐ francoski
☐ hrvaški
☐ italijanski
☐ madžarski
☐ nemški
☐ srbski
☐ španski
☐ Drugo:

Q41 - Katero stopnjo izobrazbe je dosegla vaša mama/skrbnica?

- ☐ Osnovno šolo ali manj
☐ Srednjo poklicno šolo ali gimnazijo
☐ Srednjo strokovno šolo (2-3 letno)
☐ Višjo šolo ali fakulteto
☐ Magisterij ali doktorat
☐ Ne vem

Q42 - Katero stopnjo izobrazbe je dosegel vaš oče/skrbnik?

DZM panel

- ☐ Osnovno šolo
☐ Srednjo poklicno šolo ali gimnazijo
☐ Srednjo strokovno šolo (2-3 letno)
☐ Višjo šolo ali fakulteto
☐ Magisterij ali doktorat
☐ Ne vem

Q43 - Je vaša mama/skrbnica zaposlena ali kaj drugega?

- ☐ Zaposlena
☐ Brezposelna
☐ Upokojena
☐ Gospodinja
☐ Drugo:

Q44 - Je vaš oče/skrbnik zaposlen ali kaj drugega?

- ☐ Zaposlen
☐ Brezposeln
☐ Upokojen
☐ Gospodinjec
☐ Drugo:

Q45 - V kolikšni meri se strinjate s spodnjimi trditvami?

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se ne strinjam niti se strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Med mojim odraščanjem je imela moja družina ponavadi dovolj denarja za stvari.	☐	☐	☐	☐	☐
Odraščal/a sem v razmeroma bogati soseski.	☐	☐	☐	☐	☐

DZM panel

Med odraščanjem sem se počutil/a relativno bogato v primerjavi z drugimi učenci in učenkami na moji šoli.	☐	☐	☐	☐	☐
Imam dovolj denarja, da si kupim stvari, ki jih želim.	☐	☐	☐	☐	☐
Plačevanje položnic me ne skrbi preveč.	☐	☐	☐	☐	☐
Mislím, da mi v prihodnosti ne bo treba pretirano skrbeti za denar.	☐	☐	☐	☐	☐

Q47 - Približno koliko knjig (brez revij in učbenikov) imate doma?

- ☐ Nič ali zelo malo (0-10 knjig)
- ☐ Za eno knjižno polico (11-25 knjig)
- ☐ Za eno knjižno omaro (26-100 knjig)
- ☐ Za dve knjižni omari (101-200 knjig)
- ☐ Za tri ali več knjižnih omar (več kot 200 knjig)

Q48 - Dogodek

- ☐ Vpišite besedilo odgovora 1
- ☐ Vpišite besedilo odgovora 2
- ☐ Vpišite besedilo odgovora 3